

Húsvét ünnepe

► 1Kor 5,6–8

Tiszta szívű ünneplés

A vasárnap jellege

Ahogy az Első korinthusi levél is alátámasztja, húsvét a hit alapja és középpontja. A húsvéti örömhírben gyökerezik minden, ami a keresztény ember számára fontos. A saját meghatározottságunk is, hiszen a mi földi életünk sem értelmezhető Krisztus kereszthalálán kívül. Húsvét tehát a mi egyedülálló kincsünk, amely évről évre újabb lehetőséget kínál arra, hogy észrevegyük a megtérés vagy az újjászületés lehetőségét. Ha keresztény életünkben a legfontosabbat keressük, húsvétig kell visszamennünk és megsejtenünk, mi is az az ajándék, amelyet az Atya nekünk adott.

Úgy az evangéliumok, mint a levelek azt jelzik, hogy a húsvéti esemény hírét tovább kell adni. Ezért látjuk azt az első keresztény közösségekben, hogy az istentiszteleti élet és a prédikáció is a feltámadás üzenete, húsvét köré fonódik. Idővel aztán egyértelművé válik, hogy ez a mély tartalom nem sűrítendő bele egy napba, szépen lassan kialakul a húsvéti ünnepkor, az előkészítő és kiteljesítő napok sora. A három nap: nagycsütörtök, nagypéntek és húsvétvasárnap együtt foglalja magában a teljes titkot, megváltásunk misztériumát: Krisztus meghalt és feltámadt értünk (HAFENSCHER 2010, 310–311. o.).

Amit a textusról tudni kell

Az Első korinthusi levél ötödik fejezetében fordulat következik be a gondolatmenetben az első négy fejezethez képest. A két szakasz között nincs mondattani kapcsolat, illetve a tartalom jellege is megváltozik. Míg korábban a gyülekezeten belül kialakult csoportok, pártok közösségellenes magatartásával szemben kellett Pálnak fellépnie, addig az ötödik fejezetben már néhány gyülekezeti tag kirívó erkölcsi eltévelyedéseire hívja fel a figyelmet (CSERHÁTI 2008, 229–230. o.).

A hatodik versben találunk egy közmondásszerű kijelentést: „...a kis kovász az egész tésztát megkeleszti” (1Kor 5,6b), amely szó szerint megtalálható Gal 5,9-ben is. A kovász megemlézése valami jelentéktelennek látszó ok által kiváltott jelentős következmény veszélyére hívja fel a figyelmünket. Az apostol mindenütt, ahol a kovász képével él, valamilyen kedvezőtlen folyamatot ábrázol – hasonlóan a rabbikhoz, amikor a pogány életforma kísértéseiről beszélnek. Egyedül Jézus használja a kovász szimbólumát Isten országa működésének szemléltetésére. Mivel Pál negatív folyamatot ábrázol a kovász képével, CSERHÁTI Sándor (2008, 238. o.) szerint nem túl szerencsés az új fordítás által

választott „megkeleszti” kifejezést használni, a szövegkörnyezethez jobban passzol a „megerjeszti” ige.

A hetedik versben található húsvéti bárány kifejezés több szempontból is megtévesztő, hiszen a húsvét keresztény ünnep, Jézus feltámasztásához kapcsolódik, nem pedig megöletéséhez, míg a páskabarány leölése, elkészítése és ünneplés elfogyasztása a zsidó ünnepekör egyik legfontosabb mozzanata volt. Ugyanennek a versnek a végén találjuk az ἑτύθη szót, amely többféle utalást is rejt magában. Az új fordítás szerint a jelentése: ’feláldoztatott’. Eredeti értelme az öléshez kapcsolódik, ennélfogva a véresáldozatokkal összefüggésben volt használatos.

A nyolcadik versben található εἰλικρινεία szó tisztaságot vagy CSERHÁTI Sándor fordításában tisztaszívűséget jelent. Ezen a helyen kívül csupán 2Kor 1,12-ben és 2,17-ben fordul elő, és tartalmának visszaadására nem könnyű magyar szót találni: az őszinteség, nyíltszívűség, mesterkéletlenség jelentését hordozza (2008, 239. o.).

A perikópa megértése

A kovász képének használata segítségünkre lehet az igehirdetés során is. Hiszen remek illusztrációja a bűnnek; elég, ha csak egy valamit tolerálunk a saját életünkön vagy a közösségeink életén belül, az az egész testet-lelket, működő rendszert megfertőzheti, és nagyon nehéz a gyógyulás. Amikor a zsidók a páskára, vagyis a kovásztalan kenyerek ünnepére készültek, átkutatták, kisépérték az egész házukat kovász után kutatva, és ha bárhol találtak egy kicsit is, azonnal kidobták. Ezután készítették a kenyereket, amelyekbe nem került kovász, hiszen az a bűn jelképe volt.¹ Vajon hogyan lehetséges a tiszta-

ság/tisztaszívűség és igazság kovásztalanságával való ünneplés? Pál arra inti a gyülekezetet, hogy szeressék egymást tisztán és igazságban, Krisztus egyházában ne a viszálykodás, hanem az egymás és Krisztus iránti szeretet domináljon. Megvalósul-e ez a gyakorlatban? Nincsenek-e tele a gyülekezeteink konfliktusokkal, egymás előtt bezáródó ajtókkal? Még egy gördülékenyen működő gyülekezetben is megerjeszti a kenyერünket a kovász, ha nem vagyunk résen.

Igehirdetési vázlat

Kovász, a csendes rosszakaró?

Néhány éve, a járvány idején itthon az egyik legkedveltebb otthoni tevékenység (sok egyéb mellett) a kenyérsütés volt. Az ismeretségi körömben és a közösségi médiában naponta talákoztam a kovász szóval. Milyen érdekes a húsvéti igénk párhuzamaként visszatekinteni erre a konkrét helyzetre! Ahogy egy régió fertőzöttségéből egy egész világ fertőzöttsége lett, ugyanúgy egy kevés kovász az egész kenyeret megkeleszti. Vajon ha magunkat vagy a kapcsolatainkat vizsgáljuk ezen a szűrőn keresztül, nem így történik-e? Nem elég-e egy parányi zökkenés ahhoz, hogy az egész szerkezet a sín mellett végezze? Hiszen tele vannak a mindennapjaink visszaéléssel, elengedéssel, önzéssel, kapzsisággal, bánattal. Az elmúlt időszakban folyamatos érdekképviselő az életünk, és nagyon gyakran későn vesszük észre azt, hogy a nehézségeink elhatalmasodtak rajtunk vagy a gyülekezeteinken. De mit jelent a késő? Amikor kapcsolatainkat, kiélezett élethelyezeteinket csak egymás előtt kulcsra zárt ajtókkal, szívekkel vagy meneküléssel tudjuk rendezni. Amikor komolyabb segítségre van szükségünk a továbblépéshez. De megkapjuk-e, megtaláljuk-e azt a forrást, amelyre szükségünk van? Megtapasztaljuk-e a mindennapokban az isteni kegyelmet? Felismerjük-e a minket kísérő Istent?

¹ Vö. <https://docplayer.hu/7539303-1-korinthusi-level-5-6.html> (2024. 01. 12.)

Kisepert ház

Húsvét ünnepe elsősorban az örömünk és hálánk ünnepe kell, hogy legyen, azonban mindemellett a mai ige tükör is. Kitakarítottuk-e életünkben a régi kovászt, hogy helyére valami új kerülhessen? A húsvéti örömhír a tanítványokkal indult útjára, és eljutott egészen hozzánk. Évről évre jólesik rádöbenni, mekkora ajándék az, hogy tudjuk és hisszük, Krisztus meghalt és feltámadt értünk. Vajon örömmel vagy nehéz szívvel érkezünk meg ünnepelni a húsvéti úrvacsorai asztalhoz? Azzal a tudattal, hogy kisepertük a régi kovászt lelkünk minden zugából, vagy maradt valahol még, ami elég lesz a következő időszak megerjesztéséhez?

Valami új

A kovászt folyamatosan nevelni kell, önálló lény, azonban állandó gondoskodást igényel. A lelkünknek is hasonló gondoskodásra van szüksége, ha megszabadultunk a régi kovásztól. A feltámadás is abban az esetben válik örömteli eseménnyé, ha a böjti út valóban az odaszánásról és a feltöltődésről szól, de olyan nehéz megtalálni az ezekhez vezető utat.

Ha elhatározzuk, hogy rendet rakunk egy helyiségben, akár azért, mert rendetlenség van, mert vendéget várunk, vagy mert a gyermekünk szobáját rendezzük be, a készülődés azzal kezdődik, hogy szétpakolunk. Nagyobb felfordulást csinálunk, mint amekkora előtte volt. Előre látjuk, hova akarunk majd eljutni, mennyi időnk, feladatunk van, amelyet be kell osztani. Aztán rutinosan, talán egy kis munkakedvvel elhúzogattuk a fotelokat, kidobáljuk a felesleges holmit, kimossuk a függönyöket, felmosunk, port törölünk... Előbb szétpakolunk, hogy utána még nagyobb rendbe érkezzen a vendég, a gyermek vagy mi magunk. Meg lehet úszni ezt a szétpakolást, de nem érdemes, legalábbis hosszú távon biztos nem. Hiszen a még nagyobb rendbe va-

ló megérkezéshez az elégedettséget maga a folyamat, az azon való munkálkodás adja. Ahhoz, hogy hozzánk Krisztus is megérkezessen ezen a húsvéton, előbb szét kell pakolnunk, a régi kovászt ki kell takarítanunk.

Húsvéti öröm

A böjti időszak a befelé figyelésről, önvizsgálatról kellett (volna), hogy szóljon. Ha sikerült, újult energiával és lendülettel érkezünk meg húsvét ünnepéhez. Ha a figyelmünket mindaddig a tisztogatásra vagy rendrakásra fordítottuk, akkor most jöhet az igazi ujjongás. Hiszen milyen jó érzés hátradőlni a kanapén egy nagytakarítás után, szemünket végigfuttatva az elvégzett munkán!

Észrevettük-e a felénk nyújtott kézben, a mosolyban, továbblendítő beszélgetésben, hogy melénk telepedett az Isten? Éreztük-e az ölelésekben, körülöttünk a békességben vagy a kegyelemben, amelyben napról napra biztonságban lehetünk, Krisztus jelenlétét?

Húsvét a tetőpont. Nemcsak a böjté, nagyhété, hanem a mi életünk tetőpontja is, és ilyenkor igenis van okunk a fellelegzésre, a szívből jövő ujjongásra. Nem akármilyen történet, nem akárkiért történet: értünk, személyesen értem. Ez a megváltás valósága, amikor rádöbbenek, hogy Krisztus nélkül az életem meghatározhatatlan, és ez a rádöbbenés hozza a felszabadult örömet.

További javaslatok az igehirdetéshez

Lekció

Mindkét megadott lekción alátámaszthatja igehirdetésünk mondanivalóját. 1Sám 2,1–10-ben, Anna hálaénekében az öröm és a hálaadás szavait halljuk. Mk 16,1–8-ban pedig Jézus feltámadásáról olvasunk, és arról, hogy hogyan indult útjára a húsvéti örömhír Mária és a tanítványok által.

Énekek

EÉ 215; 216; 217

Imádság

Istenünk, hálásak vagyunk a húsvéti ünnepért, amiért a feltámadás ünnepe nemcsak a mai napot, hanem a mindennapjainkat is beragyogja. Kérünk, add, hogy megértsük, értünk történet, ami történt, hogy tudjunk kezet nyújtani, vigasztalni, bátorítani, ha arra van szükség! Kérünk, kísérsz minket a feléd vezető úton akkor is, ha az olykor fájdalmasan nehéz. Add, hogy a feltámadás örömhírét büszkén meséljük, adjuk tovább másoknak is! Ámen.

Illusztráció

GONDOLATOK

„Ki és mikor ismeri föl, hogy jelen van, hogy itt van? A menyasszony a lakodalmas asztal gyertyafényében, vagy az özvegy a síri mécs világosságában? A boldogok, vagy a boldogtalanok? A szegekre aggatott lator, vagy a szívében jó hírrel úton levő vándor? A bűnére redukált elítélt, egyetlen elkövetett tette »visszametszett«, kísérleti állatként szorongó fogoly, vagy épp az egyetemes igazságban kitérő egység, szent, tudós, művész? – Ki tudja. Azt szoktuk mondani, hogy

minden kegyelem, s a kegyelem útjai kiszámíthatatlanok. De ez a »kiszámíthatatlanság« isteni. Személy szerint némi tapasztalatom van az ihlet – sokkal kevésbé isteni – szerepéről. Nos: kevés dolgunk kiszámíthatatlanabb az ihletnél, ugyanakkor semmi se megbízhatóbb. Gondolom, hogy akik a kegyelem tapasztalatában élnek, mindannyiunknál nyugodtabbak, s ez a bizonyos »kiszámíthatatlansági elem« csak arra jó, hogy alázatukat növelje, vagyis még teljesebb békét teremtsen lelkükben.”

Pilinszky János (1921–1981) Baumgarten-, József Attila- és Kossuth-díjas magyar költő

Felhasznált irodalom

- CSERHÁTI Sándor 2008. *Pál apostolnak a korinthusiakhoz írt első levele*. Luther Kiadó, Budapest.
- GETTY, Mary Ann 1994. *A korinthusiakhoz írt első és második levél*. Korda Könyvkiadó – Bencés Kiadó, Kecskemét–Pannonhalma.
- HAFENSCHER Károly 2010. *Liturgika. A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben*. Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Egyházzene Tanszéke – Luther Kiadó, Budapest.
- JÁNOSSY Lajos 2008. *Az egyházi év útmutatása*. Fraternitás Evangélikus Lelkészek Közössége, Veszprém.
- PILINSZKY János 2013. *Csönd és közelség*. Lazy Könyvkiadó, Szeged.

■ TÓTH-ROSTA IZABELLA